

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 218568 20 Rev
Banjaluka, 31.8.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.D. iz B., koju zastupa punomoćnik N.M., advokat iz B., protiv tuženog N.D. iz B., koga zastupa punomoćnik R.P., advokat iz B., radi utvrđenja i podjele bračne imovine, vrijednost predmeta spora: 120.000,00 KM i po protivtužbi tuženog N.D. iz B., protiv tužiteljice D.D. iz B., radi utvrđenja i podjele zajedničke imovine stečene u braku, vrijednost predmeta spora: 49.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 218568 20 Gž 2 od 13.7.2020. godine, na sjednici održanoj dana 31.8.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako da se odbija zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je suvlasnik sa 1/2 dijela na novčanim sredstvima u iznosu od 10.000,00 Evra, na računu tuženog kod P.c.b. d.d. S. Filijala B. i obaveže tuženi da joj po tom osnovu isplati iznos od 5.000,00 Evra.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 218568 19 P 2 od 24.10.2019. godine, utvrđeno je:

I- da je tužiteljica po osnovu zajednički stečene imovine u braku suvlasnik sa 1/2 dijela na stambeno-poslovnom objektu u B., ..., izgrađenom na parceli označenoj kao k.č. br. 78/14, upisanoj u z.k. ul. br. 9508 k.o. SP B., koja po novom premjeru odgovara parceli označenoj kao k.č. br. 1593, upisanoj u p.l. br. 3609/5 k.o. B. 7, što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica u javnim evidencijama upiše kao suvlasnik navedenih nekretnina, sa naprijed označenim suvlasničkim dijelom;

II- da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na objektu u B., ..., izgrađenom na parceli označenoj kao k.č. br. 647/80, upisanoj u z.k. ul. br. 6662 k.o. SP B., koja po novom premjeru odgovara parceli označenoj kao k.č. br. 612, upisanoj u p.l. br. 3609/5 k.o. B. 7, što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica u javnim evidencijama upiše kao suvlasnik navedenih nekretnina, sa naprijed označenim suvlasničkim dijelom.

III- da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na putničkom automobilu marke L.r. registarskih oznaka ..., što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica kod nadležnog organa evidentira kao suvlasnik navedenog automobila, sa naprijed označenim suvlasničkim dijelom.

IV- da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na novčanim sredstvima kod banaka, i to:

- iznosa od 18.691,97 Evra, na računu tuženog broj: ... kod P.c.b. d.d. S. Filijala B.,
- iznosa od 19.500,00 Evra, na štednom računu tuženog kod K.b. a.d. B. (po osnovu ugovora o otvaranju i vođenju uloga na oročenu deviznu štednju od 24.12.2012. godine),

-iznosa od 20.000,00 KM, na štednom računu tuženog kod K.b. a.d. B. (po osnovu ugovora o otvaranju i vođenju uloga na oročenu štednju u KM od 05.7.2013. godine) i

-iznosa od 10.000 Evra, na računu tuženog kod P.c.b. d.d. S. Filijala B. (prema nalogu za uplatu od 30.11.2012. godine),

te je naloženo tuženom da tužiteljici po tom osnovu isplati iznose od ukupno 24.095,98 Evra i 10.000,00 KM;

V- da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na hartijama od vrijednosti upisanim kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. B. na imenu tuženog i to:

-250000 redovnih akcija emitenta A. a.d. B. (oznake ...),

-232006 redovnih akcija emitenta B. a.d. Z. u stečaju (oznake ...),

-2350 redovnih akcija emitenta B. a.d. M. (oznake ...),

-67 redovnih akcija emitenta ZIF E.f. a.d. B. (oznake ...),

-14036 redovnih akcija emitenta J.l.l.č.a.d. B.(oznake ...),

-85 redovnih akcija emitenta ZIF P.i. a.d. B. (oznake ...),

-4157 redovnih akcija emitenta R.n.b. a.d. B. (oznake ...),

-6060 redovnih akcija emitenta „Telekom Srpske“ a.d. Banjaluka (oznake TLKM-R-A) i

-6 redovnih akcija emitenta „Željeznice Republike Srpske“ a.d. Doboj (oznake ZERS-R-A),

što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica kod nadležnog organa upiše kao suvlasnik navedenih hartija od vrijednosti sa 1/2 dijela, dok je u preostalom dijelu tužbeni zahtjev kojim je traženo utvrđivanje udjela na akcijama emitentata B. a.d. Z. u stečaju i J.l.l.č. a.d. B. odbijen kao neosnovan.

VI- Odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev u dijelu kojim je traženo:

-da se utvrdi da je tužiteljica vanknjižni suvlasnik sa 1/2 dijela na nekretnini označenoj kao k.č. br. 836/4 (naziva D.b.) upisanoj u l.n. br. 437 k.o. R. 2 i da tuženi prizna i trpi upis tužiteljice u javnim evidencijama kao suvlasnika navedenih nekretnina;

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na putničkom automobilu marke „VW“ registarskih oznaka ..., i da tuženi prizna i trpi upis tužiteljice kod nadležnog organa kao suvlasnika navedenog automobila;

-da se naloži P.c.b. d.d. S. Filijala B. i K.b. a.d. B., kod kojih se vode računi tuženog, da tužiteljici isplate iznose od ukupno 24.095,98 Evra i 10.000,00 KM (na koje isplate je obavezan tuženi);

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na novčanim sredstvima u sefu kod U.c.b. a.d. B., po osnovu ugovora o korištenju sefa broj: ... od 04.02.2012. godine, te da se naloži U.c.b. a.d. B. i tuženom da joj omoguće pristup sefu broj: ... i preuzimanje 1/2 zatečenog novca i pokretnih sredstava;

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na novčanim sredstvima u iznosu od 807,50 KM, na računu kod P.c.b. d.d. S. Filijala B. (prema potvrdi o isplati od 30.11.2012. godine), te da se naloži P.c.b. d.d. S. Filijala B. i tuženom da joj isplate iznos od 403,75 KM;

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na udjelu tuženog od 50% u kapitalu i imovini privrednog društva H.g. d.o.o. B., da se u sudskom registru izvrši upis udjela tužiteljice u ovom privrednom društvu od 25%, da se utvrdi da je tužiteljica stekla pravo svojine u dijelu od 25% na dobiti ovog društva za 2014. godinu, te da se naloži tuženom da joj po tom osnovu isplati iznos od 152,25 KM, sa zakonskom zateznom kamatom računajući od 01.01.2015. godine do isplate;

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na udjelu tuženog od 50% u kapitalu i imovini privrednog društva I.v.g. d.o.o. B., da se u sudskom registru izvrši upis udjela tužiteljice u ovom privrednom društvu od 25%, da se utvrdi da je tužiteljica stekla pravo svojine u dijelu od 25% na dobiti ovog društva za 2014. godinu, te da se naloži tuženom da joj po tom

osnovu isplati iznos od 3.170,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom računajući od 01.01.2015. godine do isplate i

-da se utvrdi da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 dijela na dividendi koju je tuženi ostvario po osnovu vlasništva na akcijama u ukupnoj visini od 3.339,71 KM, te da joj tuženi po tom osnovu isplati iznos od 1.669,85 KM, sa zakonskom zateznom kamatom;

VII- Utvrđeno je da je tuženi po osnovu zajednički stečene imovine u braku suvlasnik sa 1/2 dijela na putničkom automobilu marke VW P. registarskih oznaka ..., što je tužiteljica dužna priznati i trpjeti da se tuženi kod nadležnog organa evidentira kao suvlasnik navedenog automobila sa naprijed označenim suvlasničkim dijelom, dok je u preostalom dijelu protivtužbeni zahtjev, kojim je traženo utvrđivanje udjela, većeg od 1/2, na predmetnom automobilu, odbijen kao neosnovan.

VIII- Utvrđeno je da je tuženi suvlasnik sa 1/2 dijela na novčanim sredstvima kod banaka, i to:
-iznosa od 12.692,53 Evra na računu tužiteljice broj: ... kod P.c.b. d.d. S. Filijala B.,
-iznosa od 3.692,64 KM, na tekućem računu tužiteljice broj: ... kod U.c.b. a.d. B.,
-iznosa od 2.306,95 KM, na tekućem računu tužiteljice broj: ... kod S. a.d. B.,
te je naloženo tužiteljici da tuženom, po tom osnovu isplati iznose od ukupno 6.346,26 Evra i 2.999,79 KM, dok je u preostalom dijelu protivtužbeni zahtjev kojim je traženo utvrđivanje udjela, većeg od 1/2, na novčanim sredstvima na naprijed navedenim računima i isplate srazmjerne istom, odbijen kao neosnovan.

IX- Obavezana je tužiteljica da tuženom, po osnovu duga na ime otplate stambenog kredita nakon prestanka bračne zajednice isplati iznos od 7.634,10 KM, sa zakonskom zateznom kamatom računajući od presuđenja do isplate, dok je u preostalom dijelu zahtjev za isplatu zakonske zatezne kamate na naprijed navedeni iznos odbijen kao neosnovan.

X- Obavezana je tužiteljica da tuženom, po osnovu duga na ime plaćenog poreza na nekretnine nakon prestanka bračne zajednice isplati iznos od 809,57 KM, sa zakonskom zateznom kamatom računajući od presuđenja do isplate, dok je u preostalom dijelu protivtužbeni zahtjev kojim je tražena isplata duga na ime plaćenog poreza na nekretnine, kao i isplata zakonske zatezne kamate, odbijen kao neosnovan.

XI- Odbijen je kao neosnovan protivtužbeni zahtjev u dijelu kojim je traženo:

- da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na novčanim sredstvima u iznosu od 17.504,99 Evra, na računu tužiteljice broj: ... kod P.c.b. d.d. S. Filijala B., te da se tužiteljica obaveže da mu po tom osnovu isplati iznos od 14.003,99 Evra;

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na udjelu tužiteljice od 100% u kapitalu i imovini Zdravstvene ustanove A.m. B. i da se u sudskom registru izvrši upis udjela tuženog u ovom privrednom društvu sa 4/5 dijela;

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na medicinskoj opremi koja se nalazi u Zdravstvenoj ustanovi A.m. B. (ultrazvučni aparat marke ATLHDI 5500 sa 4 sonde, EKG marke Schiler AT1, aparat UPS marke GE i laboratorija MINI VIDAS);

-da se tužiteljica obaveže da tuženom po osnovu duga na ime plaćene komunalne naknade za poslovni prostor u B., ..., isplati iznos od 1.734,21 KM, sa zakonskom zateznom kamatom računajući od 01.02.2017. godine do isplate i

-da se tužiteljica obaveže da tuženom na ime zakupnine za dva poslovna prostora u objektu na adresi ..., u B., isplati iznos od 1.393,97 KM mjesečno (za poslovni prostor u prizemlju za period od 01.01.2014. do 01.11.2018. godine), iznos od 557,94 KM (za poslovni prostor na spratu za period od 15.4.2016. do 30.4.2016. godine), te iznos od 1.115,88 KM mjesečno (za poslovni prostor na spratu za period od 01.5.2016. do 01.11.2018. godine), sve sa zakonskom zateznom kamatom računajući od 10. u mjesecu za tekući mjesec do isplate.

XII- Odbačena je protivtužba u dijelu kojim je traženo:

-da se utvrdi da stambeno-poslovni objekat u B., ..., izgrađen na parceli označenoj kao k.č. broj 78/14, upisanoj u z.k. ul. br. 9508 k.o. SP B., koja po novom premjeru odgovara parceli označenoj kao k.č. br. 1593, upisanoj u p.l. br. 3609/5 k.o. B. 7, predstavlja posebnu imovinu tuženog;

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na objektu u B., ... izgrađenom na parceli označenoj kao k.č. br. 647/80, upisanoj u z.k. ul. br. 6662 k.o. SP B., koja po novom premjeru odgovara parceli označenoj kao k.č. br. 612, upisanoj u p.l. br. 3609/5 k.o. B. 7;

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na putničkom automobilu marke L.R. registarskih oznaka ... i na putničkom automobilu marke VW registarskih oznaka ...;

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na novčanim sredstvima na njegovim računima kod banaka (iznosa od 18.691,97 Evra na računu broj: ... kod P.c.b. d.d. S. Filijala B., iznosa od 19.500,00 Evra na štednom računu kod K.b. a.d. B., iznosa od 20.000,00 KM na štednom računu kod K.b. a.d. B. i iznosa od 10.000 Evra na računu kod P.c.b. d.d. S. Filijala B.) i

-da se utvrdi da je tuženi suvlasnik sa 4/5 dijela na hartijama od vrijednosti upisanim kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. B. (250000 redovnih akcija emitenta A. a.d. B., 241006 redovnih akcija emitenta B. a.d. Z. u stečaju, 2350 redovnih akcija emitenta B. a.d. M., 67 redovnih akcija emitenta ZIF E.f. a.d. B., 14.306 redovnih akcija emitenta J.I.I.č. a.d. B., 85 redovnih akcija emitenta ZIF P.i. a.d. B., 4157 redovnih akcija emitenta R.n.b. a.d. B., 6060 redovnih akcija emitenta „Telekom Srpske“ a.d. Banjaluka i 6 redovnih akcija emitenta „Željeznice Republike Srpske“ a.d. Doboj).

XIII- Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 218568 20 Gž 2 od 13.7.2020. godine, žalbe stranaka su odbijene i prvostepena presuda potvrđena, te je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove žalbenog postupka.

Blagovremenom revizijom tuženi osporava drugostepenu odluku u dijelu kojim su usvojeni zahtjevi tužiteljice, u dijelu kojim su odbijeni njegovi zahtjevi i u dijelu kojim je odbačena protivtužba, zbog povrede postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se drugostepena presuda ukine u dijelu koji se pobija revizijom i predmet vrati na ponovni postupak, ili da se u pobijanom dijelu preinači tako da se u cjelini usvoji protivtužbeni zahtjev, a odbije tužbeni zahtjev, kao neosnovan i obaveže tužiteljica da mu naknadi troškove parničnog postupka.

U odgovoru na reviziju tužiteljica osporava njene navode i predlaže da se odbije, kao neosnovana.

Revizija je samo djelimično osnovana.

Predmet spora (po tužbi i protivtužbi) su zahtjevi stranaka za utvrđivanje obima zajedničke imovine stečene u toku trajanja bračne zajednice i njihovih udjela u toj imovini, te njihovi zahtjevi za isplatom određenih novčanih iznosa i utvrđenje drugih prava koja se temelje na suvlasničkim dijelovima zajedničke imovine (sve detaljno navedeno u izreci prvostepene presude).

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda, u pogledu činjenica relevantnih za odlučivanje o valjanosti drugostepene presude u dijelu koji se pobija revizijom, utvrđeno je da su tužiteljica i tuženi zasnovali vanbračnu zajednicu 1992. godine, a zaključili

brak 18.12.1993. godine, u kojem su stekli tri sina (S., rođenog 1993. godine, V., rođenog 1998. godine i K., rođenog 2006. godine), te da je njihova bračna zajednica faktički prestala ...2013. godine i da je brak razveden presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 212677 15 P od 14.10.2016. godine, koja je postala pravosnažna dana 10.3.2017. godine, a maloljetna djeca, V. i K., povjereni na zaštitu i vaspitanje majci (ovdje tužiteljici), uz obavezu oca (ovdje tuženi) da doprinosi njihovom izdržavanju uplatom određenog iznosa na račun majke. Nije sporno da su u vrijeme zasnivanja zajednice života oboje bili studenti i da je tužiteljica diplomirala 26.12.1995, a tuženi 18.4.1996. godine, da su se nakon toga zaposlili kao ljekari i da su završili određene specijalizacije.

Dalje je utvrđeno da je dana 19.02.1999. godine zaključen ugovor o prodaji (ovjeren kod nadležnog suda dana 19.3.1999. godine pod brojem OV-...), između Đ. i A. A., kao prodavaca i N.D. (majka tuženog) i tuženog, kao kupaca predmet kojeg je bila kuća u B., ..., koja je zatim rekonstruisana, renovirana, dograđena i adaptirana u stambeno-poslovni objekat koji je predmet ovog spora. Ugovorom o poklonu od 15.7.2002. godine (ovjerenim kod nadležnog suda dana 16.7.2002. godine pod brojem OV-...), majka tuženog je, kao poklonodavac na tuženog, kao poklonoprimca prenijela suvlasnički dio od 1/2 na naprijed opisanom stambeno-poslovnim objektu. Sada je ta nekretnina u javnim evidencijama upisana kao vlasništvo i posjed tuženog sa 1/1. Nije sporno da je prije kupovine navedene kuće, majka tuženog sa S.S. dana 18.11.1998. godine zaključila ugovor o prodaji (ovjeren 23.12.1998. godine pod brojem OV-...), na osnovu kojeg mu je prodala jednosoban stan koji se nalazi u B., ... za iznos od 40.000,00 KM.

Dana 22.8.2001. godine tuženi, kao korisnik kredita i tužiteljica, kao sudužnik su sa M.e.b. d.d. S., kao davaocem kredita, zaključili ugovor o kreditu, za iznos od 35.000,00 DM, namijenjen za renoviranje kupljene, naprijed navedene, kuće. Ugovorom od 20.12.2006. godine, zaključenim sa K.b. a.d. B., tuženi je podigao stambeni kredit u iznosu od 40.000,00 KM, namijenjen za rekonstrukciju stambeno-poslovnog objekta u B., ... (kako stoji u članu 2. navedenog ugovora o stambenom kreditu). Iz nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke, proizlazi da je predmetni stambeno-poslovni objekat, spratnosti P+1+M (prizemlje, jedan sprat i mansarda), ukupne neto površine 217,19 m², izgrađen dijelom na prizemlju stare kuće koja u vrijeme kupovine (1999. godine) nije bila za dalju upotrebu (imajući u vidu da je sagrađen 1960. godine); da su radovi na rekonstrukciji, dogradnji, promjeni namjene prizemlja i nadogradnji novog objekta završeni u toku 2001-2002. godine; da je 2004. godine započet proces promjene namjene prizemlja objekta u specijalističku ordinaciju, a 2005. godine i za promjenu namjene sprata u poslovni prostor; da je 2006. godine izvršen tehnički prijem svih izvedenih radova i izdata upotrebna dozvola za objekat; te da, u građevinskom smislu, danas postojeći objekat predstavlja novi objekat, jer su od starog ostali samo dijelovi.

Parnične stranke su odmah po kupovini naprijed navedene kuće u istu uselili, ali su nakon izvršenog prvog renoviranja i prije nego što je ono potpuno okončano (2001. godine) iz iste iselili i dovršeni dio izdavali u zakup. Najprije su bili podstanari, a onda su za stanovanje koristili kuću izgrađenu u ... ulici (koja je takođe predmet ovog spora), sve do faktičkog raskida bračne zajednice (... 2013. godine). Tada se tužiteljica sa djecom preselila u stambeno-poslovni objekat u ..., koji i sada drži u posjedu. Tuženi drži u posjedu objekat u ... ulici.

Građevinski objekat u ... ulici br. ... je izgrađen za vrijeme trajanja bračne zajednice, na parceli kupljenoj 20.10.2003. godine od S.Š., sa kojim je tuženi zaključio ugovor o prodaji, te je i ova nekretnina u javnim evidencijama upisana na tuženog.

Putnička motorna vozila su takođe pribavljena u toku trajanja bračne zajednice s tim da je vozilo L.R. registrovano na tuženog i nalazi se u njegovom posjedu, a vozilo VW P. na tužiteljicu i nalazi se u njenom posjedu.

Na osnovu izvoda o stanju na računu tuženog kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. B., utvrđeno je da je tuženi upisan kao vlasnik određenog broja akcija različitih emitenata (sve

bliže navedeno u izreci prvostepene presude) i da su te akcije pribavljene u toku trajanja bračne zajednice.

U toku trajanja bračne zajednice između parničnih stranaka, osnovana su privredna društva "H.g. d.o.o. B. i I.v.g. d.o.o. B., a jedan od osnivača oba privredna društva je tuženi sa udjelom od 50% u svakom od njih, s tim da je osnivački ulog u oba društva iznosio po 2.000,00 KM. Takođe je u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banjaluci tužiteljica upisana kao jedini osnivač (sa osnivačkim ulogom od 2.000,00 KM) Zdravstvene ustanove A.m. B., koja je osnovana 2010. godine.

Dalje je utvrđeno da su parnične stranke na svojim računima kod raznih banaka, imali određena novčana sredstva koja su takođe predmet ovog spora (sve bliže navedeno u izreci prvostepene presude).

Iz nalaza vještaka ekonomske struke proizlazi da je tužiteljica po osnovu plata i drugih primanja, u periodu od 1993. do januara 2014. godine, ostvarila zaradu od ukupno 206.270,03 KM, a tuženi, za isti period i po istom osnovu, ukupan iznos od 434.807,24 KM; da su u periodu od 1996. do februara 1999. godine zaradili - tužiteljica 5.491,66 KM, a tuženi 6.948,97 KM, te da je tuženi od 01.01.2014. godine do 10.03.2017. godine po osnovu otplate rata iz ugovora o kreditu od 20.12.2006. godine, uplatio ukupan iznos od 15.268,21 KM i da je po osnovu poreza na nepokretnosti za 2014, 2015, 2016. i 2017. godinu, koji se odnosi na objekat u ..., platio ukupan iznos od 1.619,15 KM, dok se nije mogao izjasniti o plaćenom iznosu komunalne naknade (koja je takođe predmet spora) za ovaj objekat. Isti vještak je našao da su prihodi po osnovu zakupnine navedenog objekta, u periodu od 2001. do 15.4.2016. godine, iznosili ukupno 407.883,07 KM. Tokom postupka nije dokazano da je poslovni prostor u prizemlju objekta na adresi ..., izdavan pod zakup poslije 30.4.2009. godine (niti nakon 01.01.2014. godine), kao ni da se sprat ovog objekta iznajmljivao poslije 15.4.2016. godine (za koje periode tuženi od tužiteljice potražuje naknadu štete u vidu izmakle koristi).

Nije sporno, a tako proizlazi i iz nalaza vještaka ekonomske struke, da je sa štednih uloga roditelja tuženog, u periodu od 1992. do 2006. godine isplaćeno ukupno 70.285,25 DM/KM, da je majka tuženog nakon smrti njegovog oca, zaključno sa 2006. godinom, po osnovu penzije primila ukupno 93.613,87 KM.

Kod utvrđenja da su predmetne nekretnine, kao i ostala imovina (putnička motorna vozila, novac na računima kod raznih banaka, hartije od vrijednosti), koja je predmet spora u ovoj fazi postupka, pribavljeni za vrijeme trajanja bračne zajednice parničnih stranaka, nalazeći da je njihov doprinos tom sticanju jednak (imajući u vidu ne samo plate i druga primanja supružnika, nego i angažovanje tužiteljice u organizovanju i vođenju domaćinstva i brige oko troje djece), da se iz prirode i okolnosti pod kojim je zaključen ugovor o poklonu, kojim je majka tuženog svoju polovinu kuće u ... darovala tuženom, može zaključiti da je poklon učinjen parničnim strankama i njihovoj djeci, a ne samo tuženom, da je nesporno da je tužitelj, nakon razvoda braka, vratio kredit koji je potrošen u renoviranje, rekonstrukciju i adaptaciju zajedničke imovine, da je samo on, po prestanku braka platio porez na zajedničku imovinu, stambeno-poslovni objekat u ..., a da nije dokazano da je tužiteljica taj objekat izdavala u zakup u periodu za koji tužitelj od nje traži naknadu štete po osnovu izgubljene koristi, nižestepeni sudovi sude kao u izrekama svojih presuda i svoje odluke temelje na odredbama člana 270. stav 5. i 6. i člana 272, 276 stav 1. Porodičnog zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ), odredbama Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19), te (u pogledu odluke o odbacivanju protivtužbe u jednom dijelu) na odredbi člana 60. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03 i 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP).

Nižestepene presude su pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju, osim u dijelu koji je preinačen ovom presudom, o čemu će kasnije biti riječi.

Prvostepeni sud je, supotno tvrdnji revizije, u obrazloženju svoje odluke svestrano razmotrio izvedene dokaze, koji su relevantni za donošenje odluke u pobijanom dijelu, kako propisuje odredba člana 8. ZPP, a za svoju odluku je dao jasno i argumentovano obrazloženje. Odlučujući o žalbama stranaka, drugostepeni sud je prihvatajući činjenične navode prvostepenog suda i materijalnopravni osnov na kojem je zasnovana prvostepena odluka, odgovorio na sve relevantne žalbene navode, kako nalaže odredba člana 231. ZPP, pa ne stoji tvrdnja revidenta da su nižestepene presude zasnovane na povredi odredaba parničnog postupka.

Tačno je da je sud obavezan obrazložiti svoju odluku, kako tvrdi revident. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente, na čemu insistira revident. Sudovi, naime, imaju pravo na određenu diskrecionu ocjenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (kako su uradili i nižestepeni sudovi). Pri tome, pravo na obrazloženu presudu dopušta višim sudovima da samo podrže razloge koje su niži sudovi naveli kao obrazloženje, bez potrebe da te razloge ponavljaju.

Suprotno navodima revizije, nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su svoju odluku zasnovali na odredbama PZ, koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja ovog postupka i koji se sada primjenjuje, bez obzira što je nekretnina u ... stečena prije njegovog stupanja na snagu. Ovo zato što je odredbom člana 296. tog zakona rečeno, da njegovim stupanjem na snagu (stupio na snagu 04.9.2002. godine) prestaje da važi raniji zakon – Porodični zakon ("Službeni list SR BiH" broj: 21/79 i 44/89) na koji se poziva revident. Drugačije rečeno, zajednička imovina bračnih supružnika, se utvrđuje, raspravlja i dijeli saglasno pravilima sadržanim u odredbama člana 269. do 277. PZ, bez obzira na vrijeme njenog sticanja. Dakle, prema odredbama zakona koji je na snazi u vrijeme kada se zatraži i pristupi podjeli te imovine.

Revizija tuženog se, suštinski, iscrpljuje u tvrdnji da stambeno-poslovni objekat u ... predstavlja njegovu posebnu imovinu, jer da je kupljen i doveden u sadašnje stanje sredstvima njegovih roditelja (pokojnog oca, koji je radio u Nj. i majke, koja je naslijedila njegovu penziju) i da on i tužiteljica u tu nekretninu nisu ulagali nikakva sredstva, niti su ih imali u vrijeme njenog pribavljanja, te da je izdavanjem u zakup te nekretnine ostvaren prihod iz kojeg su pribavljene i sve druge stvari koje su predmet ovog postupka, slijedom čega, da tužiteljici, na tim drugim stvarima, eventualno, pripada udio od samo 1/5.

Ovakvi revizionni navodi nisu utemeljeni na provedenim dokazima i utvrđenom činjeničnom stanju.

Kuća u ... je kupljena 1999. godine. Kupci su bili tuženi i njegova majka i temeljem toga su se uknjižili kao njeni suvlasnici sa po 1/2 dijela, u odgovarajućim javnim evidencijama. Kasnije je majka i svoju polovinu poklonila tuženom. Da je tačna tvrdnja da je kupljena isključivo majčinim sredstvima bilo bi logično da je samo jedno od njih zaključilo ugovor, kako ispravno rezonuje i prvostepeni sud. Budući da su se oboje pojavili kao kupci, logičan je zaključak da je polovinu sredstava obezbjedio tuženi iz zajedničkih sredstava stečenih u braku sa tužiteljicom. Ovakav zaključak podržava i činjenica da je svjedok M.J. potvrdio navod tužiteljice, da je on kao njen otac, dao njoj i tuženom 15.000,00 DM, za kupovinu predmetne kuće. I ostali saslušani svjedoci (D.B.) su se izjasnili da su prilikom njenog rekonstruisanja, renoviranja, sanacije, dogradnje i adaptiranja u stambeno-poslovni objekat, kao radnici, bili jednako angažovani i

plaćani od strane oba bračna supružnika i da su ih (iskaz svjedoka T.R., na koji se poziva i revizija) oni doživljavali kao suvlasnike navedene nekretnine. Svjedoci, V. i M.D. su se izjasnili da su u vrijeme izvođenja radova na ovoj nekretnini posuđivali novac parničnim strankama (nekad jednom, nekad drugom) koji su oni uredno vraćali. Iskaze navedenih svjedoka tuženi nije osporio, pa kada se ima u vidu i činjenica da su parnične stranke, odmah nakon kupovine uselili u predmetnu kuću, sa dvoje djece, nameće se logičan zaključak da je ista pribavljena za njihove potrebe, te da je i majka tuženog (koja mu je kasnije poklonila svoju polovinu) imala to u vidu. Zato, čak i pod uslovom da je dokazano da je cijela kuća kupljena majčinim sredstvima (a nije tako, kako je naprijed objašnjeno), takva bi se kupovina, s obzirom na vrijeme i okolnosti koje su vladale u vrijeme zaključenja ugovora, imala smatrati poklonom učinjenim u korist oba bračna supružnika i njihove djece (član 270. stav 6. PZ). Iz navedenih razloga se ukazuju irelevantnim navodi revizije kojima se opširno obrazlaže kada je i kolike iznose majka tuženog dizala sa svojih računa. Uostalom, ona je u isto vrijeme (1999. do 2002. godine) obnavljala i porodičnu kuću u J., pa su joj i za to trebala određena sredstva (bez obzira na činjenicu da je ovo obnavljanje vršeno donatorskim sredstvima, kako tvrdi tuženi, ali nije materijalnim dokazima potkrijepio te tvrdnje), te da ima i drugo dijete (svjedoka, N.T.), a ne samo tuženog. U svakom slučaju, nije dokazano da je majka tužitelja sredstva podignuta sa svojih računa dala tuženom za kupovinu i renoviranje, dogradnju i adaptaciju kuće u ...

Konačno, kod činjenice da su u toku rekonstrukcije, renoviranja, dogradnje i adaptiranja navedene kuće podignuta dva stambena kredita (u prvom je tužiteljica bila sudužnik), koja su mogla poslužiti i za naknadno plaćanje već izvedenih radova, ili vraćanje dugova (što navode revidenta, kojima ističe da su krediti podignuti u vrijeme kada su ti radovi već bili završeni ili pri kraju, čini irelevantnim za presuđenje), nikako ne stoji tvrdnja tuženog da se radi o njegovoj posebnoj imovini.

Naprijed izloženo čini neosnovanom i revizionu tvrdnju da je majka tuženog isključivo tuženom poklonila (ugovorom o poklonu od 15.7.2002. godine) svoju polovinu stambeno-poslovnog prostora u ... Suprotno tvrdnji revidenta, takav zaključak nije utemeljen na sadržaju ugovora o poklonu. U članu 2. tog ugovora je navedeno da "Poklonodavac D. (M.) N. svoj suvlasnički i sukorisnički od 1/2 poklanja poklonoprincipu t.j. svom sinu D.(Koje) N. bez ikakvih tereta". Međutim, takvo navođenje – s obzirom na sadržaj odredbe člana 270. stav 6. PZ, kojom je propisano da pokloni trećih lica učinjeni tokom bračne zajednice (u novcu, stvarima, pružanju pomoći radom i slično) ulaze u zajedničku bračnu imovinu, bez obzira koji ih je bračni drug primio, ukoliko drukčije ne proizlazi iz namjene poklona, ili se iz okolnosti u momentu davanja poklona može zaključiti da je poklonodavac želio učiniti poklon samo jednom od bračnih supružnika – ne dokazuje da je poklon učinjen samo tuženom. Na navedeni način je samo bliže identifikovana osoba, sa kojom je zaključen ugovor o poklonu.

Neosnovani su navodi revizije da je naprijed navedenim ugovorom o poklonu „riješeno pitanje imovine roditelja tuženog“, odnosno da su se na taj način tuženi, njegova sestra (N. T.) i majka „sporazumjeli o načinu raspodjele nasljeđa“, pa da i to ukazuje da se radi o njegovoj posebnoj imovini na nekretnini u ... Takvu tvrdnju temelji na zajedničkoj izjavi od 15.7.2002. godine (sačinjena istog dana kada i ugovor o poklonu). Prije svega treba reći da tuženi takvom tvrdnjom, budući da mu je majka poklonila svoju polovinu, na indirektan način upravo potvrđuje činjenicu da je druga polovina njegova i da je pribavljena zajedničkim sredstvima parničnih stranaka. Nadalje, ni sadržaj te izjave ne govori o tome da se radi o raspodjeli nasljeđa. Njom su tuženi, njegova sestra i majka samo potvrdili da je – majka tuženom poklonila svoj dio (jednu polovinu) kuće u ...; da je taj poklon tuženi primio te izjavio da „u znak zahvalnosti“ majka ima pravo doživotnog življenja s njim ma gdje on bio; te da je tuženi svojoj sestri poklonio plac od 500 m² u Š., koji je ona sa zahvalnošću primila i navela da se

odriče bilo kakvih potraživanja u svoje lično ime i ime svojih nasljednika, u kući u ... Takva izjava, po svom sadržaju, formi i nekretninama koje se navode, nema značaj „sporazuma o načinu raspodjele nasljeđa“. Nije navedeno koje, kakvo i iza koga se djeli nasljeđe, a obuhvaćena je i imovina tuženog, plac od 500 m², koja s obzirom da je tuženi živ, nije mogla biti predmet nasljeđivanja, čak i pod uslovom da su majka i sestra njegovi zakonski nasljednici.

Tužiteljica je odgovarajućim materijalnim dokazima dokazala da se na računima tuženog nalaze određena novčana sredstva (osim za iznos od 10.000,00 Evra). Ako tuženi tvrdi da tih sredstava nije bilo u momentu raskida bračne zajednice, odnosno da su ranije podignuta, onda je takvu tvrdnju trebao i dokazati, saglasno odredbi člana 7. stav 1. i 123. stav 1. ZPP. Po prirodi stvari njemu bi bilo lako dokazati tu činjenicu upravo iz razloga što je on imalac i korisnik računa na kojima se nalaze ta sredstva. Suprotno njegovoj tvrdnji nije sud bio dužan da provodi istragu i utvrđuje ovu činjenicu. Saglasno navedenim odredbama ZPP, stranke su dužne da predlažu i izvode dokaze radi utvrđivanja činjenica na kojima temelje svoje zahtjeve i tvrdnje.

S druge strane, tužiteljica je dokazala da je iznos od 17.504,99 Evra podigla sa svog računa za vrijeme trajanja bračne zajednice, pa je sud opravdano odbio zahtjev tuženog da se utvrdi da je suvlasnik na ovim novčanim sredstvima sa 4/5 dijela. Prema tome, ne radi se o nejednakom postupanju i neravnopravnom položaju stranaka, kako to želi prikazati revident. Naime, tužiteljica je svoju tvrdnju dokazala, a tuženi nije, kao ni tvrdnju da je tužiteljica smišljeno podigla ovaj novac jer je znala da su bračni odnosi poremećeni i da će uslijediti razvod braka, te da nije dokazala u koje namjene su ta sredstva potrošena, što nije ni morala, pogotovo kod činjenice da ni tuženi ne kaže da ta sredstva nisu utrošena za potrebe domaćinstva i zajedničkog života.

Medicinska oprema koja se nalazi u Zdravstvenoj ustanovi A.m. B. (ultrazvučni aparat marke ATLHDI 5500 sa 4 sonde, EKG marke Schiler AT1, aparat UPS marke GE i laboratorija MINI VIDAS), je vlasništvo te Zdravstvene ustanove, slijedom čega je s pravom, odbijen zahtjev tuženog za utvrđenje da ona predstavljaju bračnu tekovinu i da njemu po tom osnovu pripada 4/5 njihovog dijela.

Ovo i kod činjenice da je ova Zdravstvena ustanova osnovana za vrijeme trajanja bračne zajednice između tuženog i tužiteljice, kao njenog jedinog osnivača, te činjenice da osnivački ulog od 2.000,00 KM, eventualno, predstavlja njihovu zajedničku imovinu. Na osnovu tog osnivačkog udjela tužiteljica je (kao jedini osnivač) upisom u sudski registar, stekla udio u osnovanom pravnom subjektu u iznosu od 100%.

Dakle i pod uslovom da se udio osnivača u privrednom društvu (ovdje zdravstvenoj ustanovi), nastao ulaganjem novca zarađenog radom oba bračna supružnika za vrijeme bračne zajednice, smatra njihovom zajedničkom imovinom, tuženi nema pravo da zahtjeva da se na pokretnoj imovini tog pravnog lica (koje ima svoj vlastiti subjektivitet, nezavisno od subjektiviteta osnivača) utvrdi njegov suvlasnički dio od 4/5. Udio u privrednom subjektu konstituše prava i obaveze koje pripadaju njegovom imaoocu. Udjelom se može slobodno raspolagati u skladu sa zakonom i aktima društva, ali sticanjem udjela (čak i kada on iznosi 100%) njegov imalac (tužiteljica kao osnivač zdravstvene ustanove, pa preko nje ni tuženi, kao njen bračni supružnik) ne stiče vlasnička ili suvlasnička prava na imovini ili pojedinim djelovima imovine, odnosno na pokretnim i nepokretnim stvarima koje pripadaju zdravstvenoj ustanovi, pa je u ovom dijelu pravilno odbijen zahtjev tuženog.

Pored toga, kod činjenice da je i tuženi u toku trajanja bračne zajednice postao suosnivač u dva (naprijed navedena) privredna društva i da je i on u njihovo osnivanje uložio iznos od ukupno 2.000,00 KM (kao i tužiteljica u osnivanje navedene Zdravstvene ustanove), načela pravičnosti i ravnopravnosti o kojima govore odredbe PZ i na kojima se zasniva brak i porodična zajednica,

kao i imovinski odnosi bračnih supružnika (između ostalih član 4. stav 2. i član 272. stav 1. PZ), su nalagala da se u pogledu udjela u pravnim licima koja su osnovala partijske stranke, sudi na način kako su to uradili nižestepeni sudovi, koji su za svoje odluke, u ovom dijelu, dali valjane razloge, koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Tuženi nije dokazao da se iznos od 1.734,21. KM, plaćen putem K.b., odnosi na plaćanje komunalne naknade za poslovni prostor u ..., bez obzira što u spisu postoji opomena da se ova komunalna naknada plati, pa se revizijom neosnovano pobija dio drugostepene presude kojom je zahtjev tuženog za isplatu ovog iznosa odbijen.

Shodno odredbi člana 5. stav 1. Zakona o porezu na nepokretnosti ("Službeni glasnik RS" broj: 91/15) poreski obveznik poreza na nepokretnosti je vlasnik nepokretnosti, a u slučaju suvlasništva i zajedničkog vlasništva na nepokretnosti, svaki suvlasnik i svaki zajedničar je poreski obveznik, srazmjerno vlasničkom udjelu (stav 2.). Prema tome, porez na nekretnine plaća vlasnik (suvlasnik ili zajedničar), a ne korisnik nekretnine, pa kako je u ovom postupku utvrđeno da svakoj od stranaka pripada 1/2 dijela na stambeno-poslovnom objektu u ..., opravdano je tuženom dosuđena samo polovina iznosa koji je uplatio na ime poreza za ovu nekretninu.

Zajedničkom imovinom bračni supružnici raspolažu sporazumno i svojim udjelom u zajedničkoj imovini jedan bračni supružnik ne može samostalno raspolagati niti ga opteretiti pravnim poslom među živima, kako propisuje odredba člana 271. stav 1. i 2. PZ. U konkretnoj situaciji dio zajedničke imovine, kada su u pitanju nekretnine (a i ostala imovina) drži u posjedu tužiteljica, a dio tuženi – tužiteljica drži stambeno-poslovni objekat u ..., a tuženi objekat u ... ulici br. Saglasno naprijed navedenim odredbama PZ ni jedno od njih ne može slobodno raspolagati ni svojim dijelom od jedne polovine, a kamoli cijelim objektom. Tako ga ne mogu ni izdati u zakup (i po tom osnovu ostvariti korist), bez saglasnosti drugog bračnog supružnika. Kod takvog stanja stvari, tuženi nije mogao osnovano očekivati dobit od zakupnine, pa nisu ispunjeni uslovi da se obaveže tužiteljica da mu na ime zakupnine za dva poslovna prostora u stambeno-poslovnom objektu u ..., isplati iznose bliže navedene u izreci prvostepene presude. Ovo zato što je odredbom člana 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04) propisano da se pri ocjeni visine izmakle koristi uzima u obzir samo dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Samo da je utvrđeno (a nije), da je tužiteljica, bez saglasnosti tuženog, izdavala predmetne poslovne prostore u zakup i tako ostvarivala dobit, mogla bi se obavezati da polovinu te dobiti isplati tuženom.

Dio zahtjeva iz protivtužbe (bliže navedeni u stavu XII prvostepene presude) se zaista podudaraju sa zahtjevima koje je tužiteljica stavila već u tužbi. Naime, na istim stvarima se traži utvrđenje da predstavljaju posebnu, odnosno zajedničku imovinu, samo tužiteljica traži utvrđenje jednakih udjela u njihovom sticanju, a tuženi da je nekretnina u njegova posebna imovina a na ostalim stvarima da njegov udio iznosi 4/5. Zato nije pogriješio prvostepeni sud kada je odbacio protivtužbu u tom dijelu (a ni drugostepeni kada je takvu odluku podržao), pozivom na odredbu člana 60. stav 3. ZPP. Takvo postupanje propisuje i odredba člana 67. stav 1. tačka 3) istog zakona.

Kod nesporne činjenice da je sva imovina, koja je obuhvaćena osporenim dijelom nižestepениh presuda (osim novčanog iznosa od 10.000,00 Evra) stečena u toku trajanja bračne zajednice, da su oboje radili, da je tužiteljica pored toga vodila brigu o porodičnom

domaćinstvu i u pretežnom dijelu brigu o troje djece (kako su se izjasnili saslušani svjedoci V.D. i M.D.), na koji način je omogućila tuženom da znatno duže od nje bude na specijalizaciji, pa i odsutan iz Banjaluke, te da ostvaruje i dodatnu zaradu mimo redovne plate (što sigurno ne bi mogao da je morao brinuti o porodičnom domaćinstvu i troje djece) – tuženi, i pored činjenice da je više zarađivao, nije dokazao da je njegov doprinos sticanju zajedničke imovine očigledno veći od doprinosa tužiteljice (član 273. stav 1. i 2. PZ), pa nižestepeni sudovi, suprotno tvrdnji revidenta, nisu pogriješili kada su zaključili da je taj doprinos bio jednak, i odlučili da svakom od supružnika pripada po 1/2 dijela zajedničke imovine, kako propisuje i odredba člana 272. stav 1. PZ.

Slijedom izloženog je revizija tuženog u odnosnom dijelu odbijena na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Nasuprot prednjem, revizija tuženog je osnovana u dijelu kojim se osporava utvrđenje da je tužiteljica suvlasnik sa 1/2 na novčanom iznosu od 10.000 Evra, na računu tuženog kod P.c.b. d.d. S. Filijala B., te je naloženo tuženom da tužiteljici po tom osnovu isplati iznose od 5.000,00 KM (sadržan u dosuđenom ukupnom iznosu od 24.095,98 Evra), slijedom čega je, drugostepena presuda preinačena kao u izreci, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP, iz slijedećih razloga.

Iznos od 10.000,00 Evra je dana 30.11.2012. godine, nakon izvršene uplate od 5.000,00 Evra, na nalogu za uplatu, evidentaran kao novo stanje. Kako je istog dana izvršeno i niz drugih novčanih transakcija, u vidu uplata i konverzije konvertibilnih maraka u Evre, te konačno na nalogu za uplatu od istog dana konstatovano novo stanje na računu u iznosu od 18.691,97 Evra, koji se (odnosno njegova jedna polovina) takođe potražuje tužbenim zahtjevom, nema dokaza da iznos od 10.000,00 Evra egzistira posebno (a ne u okviru navedenog iznosa od 18.691,97 Evra) i da bi mogao biti predmet utvrđenja da se radi o zajedničkoj imovini i kao takav podložan diobi na jednake dijelove između tužiteljice i tuženog.

Nižestepene presude su preinačene samo u neznatnom dijelu, pa je uspjeh stranaka u sporu (imajući u vidu stavljene zahtjeve u tužbi i protivtužbi i odluke o tim zahtjevima) i dalje podjednak, slijedom čega se odluka o troškovima - da svaka stranka snosi svoje troškove postupka - ukazuje pravilnom i utemeljenom na odredbi člana 386. stav 2. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić